

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे
परीक्षा : डिसेंबर – २०२५
प्रथम वर्ष
सत्र – २
विषय:- महिला आणि कायदा (BAS23-203)

दिनांक : ०९/१२/२०२५

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १. दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. भारतातील स्त्रियांच्या हक्कांशी संबंधित घटनात्मक तरतुदींचे विवेचन करा.
२. अनैतिक व्यापार (प्रतिबंध) अधिनियम, १९५६ मधील प्रमुख तरतुदींचे विवेचन करा.
३. समान वेतन अधिनियम, १९७६ अंतर्गत समान कामासाठी समान वेतन या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा.
४. समान नागरी संहिता (Uniform Civil Code- UCC) ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि लिंगाधिष्ठित न्यायाच्या दृष्टीने तिचे महत्त्व सांगा.

प्रश्न २. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. पूर्वगर्भ निदान तंत्रे (नियमन व गैरवापर प्रतिबंध) अधिनियम, १९९४ आणि त्याच्या परिणामांचा आढावा घ्या.
२. राष्ट्रीय महिला आयोग अधिनियम, १९९० चे उद्दिष्टे आणि भूमिकेचे विवेचन करा.
३. कामगार कायद्यात लिंग समानता सुनिश्चित करण्यात न्यायपालिकेची भूमिका स्पष्ट करा.
४. गृह हिंसाचार अधिनियम, २००५ चे उद्दिष्टे आणि प्रमुख तरतुदी स्पष्ट करा.
५. भारतीय दंड संहिता, १८६० अंतर्गत स्त्रियांविरुद्धच्या गुन्ह्यांशी संबंधित तरतुदींचे विवेचन करा.

प्रश्न ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. सन्मानहत्यांचे (Honor Killings) -- कायदेशीर आराखडा
२. सती प्रतिबंधक कायदे
३. सारोगसी आणि महिलांचे हक्क
४. कार्यस्थळी लैंगिक छळ प्रतिबंध, प्रतिषेध आणि निवारण अधिनियम (POSH Act) – प्रमुख तरतुदी

Translation in English
Sub: Women and Law (BAS23-203)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Discuss the constitutional provisions related to women's rights in India.
2. Discuss the key provisions of the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956.
3. Discuss the concept of equal pay for equal work under the Equal Remuneration Act, 1976.
4. Explain the concept of Uniform Civil Code (UCC) and its relevance in gender justice.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Discuss the Pre-natal Diagnostics Techniques (Regulation and Prevention of Misuse) Act, 1994 and its impact.
2. Discuss the objectives and role of the National Commission for Women Act, 1990
3. Discuss the role of the judiciary in ensuring gender equality in labor laws.
4. Explain the objectives and key provisions of the Domestic Violence Act, 2005.
5. Discuss the provisions related to crimes against women under the Indian Penal Code, 1860.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Honor Killings - Legal framework
 2. Sati Prevention Laws
 3. Surrogacy and Woman Rights
 4. POSH Act
-